

Masterclass Yamaha Rivage PM7 en PM10

'Bijna grenzeloos'

Never change a winning team. Of concept. Dus na een succesvolle demonstratie van de Yamaha Rivage tafels in de wereldberoemde Abbey Road Studios in Londen, herhaalde Yamaha Music Europe deze aanpak in ons land. En zonder andere geweldige Nederlandse audiostudio's te kort te willen doen; dan doe je dat natuurlijk in Wisseloord Studios, in Hilversum.

Tekst: Ben van het Veld

Fotografie: Don Fonzarelli Photography - www.donfonzarelli.com

Bij Yamaha's evenement in Engeland werd de demonstratie gedaan met live muziek door topmuzikanten. Dus ook dat gebeurde in Wisseloord. Net als in Londen, konden hier de genodigden uit de geluidshoek van onze nationale entertainmentwereld de kwaliteit van de Yamahatafels ervaren tijdens twee korte maar krachtige optredens van vier leden van de band van Jamiroquai. Dat waren zangeres Hazel Fernandez, toetsenist Nathan Williams, bassist Ernie McKone en drummer Derrick McKenzie. En ook hier werd het zaalgeluid met een Rivage PM10 – tafel gemanaged door de FOH-geluidsman van Jamiroquai, Rick Pope.

WISSELOORD

De avond begon met een rondleiding door het Wisseloord-studiocomplex. Deze werd gegeven door Malik Berrabah, de creative director en producer binnen het bedrijf. Het was duidelijk te zien dat, na de ingrijpende verbouwing van een paar jaar geleden, de studio's technisch helemaal 'state of the art' zijn. Maar er zijn ook getuigenissen van het roemruchte verleden te zien, in de vorm van foto's en platenhoezen, onder andere van Aerosmith. En niet te vergeten gitaarversterkers, microfoons en andere apparatuur van toen, die ze vanwege hun sound nog vaak inzetten. "Misschien is er in dit land helemaal geen bestaansrecht meer voor een high end studiobedrijf als dit", vertelt Malik. "Maar dat de huidige Wisseloord Studios er zijn, komt door de passie van de eigenaar. Na de verbouwing lukte het de studio's ongeveer 150 dagen per jaar vol te boeken. Ik ben mede in dienst gekomen om te helpen de inkomsten te vergroten. Dat heeft er onder andere toe geleid dat we ons nu ook richten op het ontwikkelen van talent en content. Daarvoor hebben we samen met muziekbedrijf BMG Talpa Music een concept ontwikkeld: House Of Music. Daardoor vinden hier bijvoorbeeld vrijwel doorlopend Writing Camps plaats, in de Writing Rooms, die we nu

hebben. Talenten kunnen daar steeds met anderen in samenwerken. En schrijven ze muziek met potentie, dan hebben we alles in huis om hen professioneel verder helpen. Zo zijn we dus niet meer uitsluitend een faciliteit voor het opnemen van muziek.”

RIVAGE

Na de rondleiding namen alle bezoekers plaats in Studio 2. Daar stond een PM7 opgesteld, herkenbaar aan de zwarte rand aan de voorkant, waar er op de PM10 een houtkleurige zit. Ruben van der Goor (Yamaha) zette hier het Rivage-concept uiteen. “Het Rivage-programma is modulair en heel flexibel”, vertelt hij. “Rivage maakt natuurgetrouwe weergave en opname van geluid mogelijk op zowel kleine als heel grote schaal. En sowieso op professioneel topniveau. We zijn de ontwikkeling van Rivage begonnen met de PM10, met de bedoeling daar het vlaggenschip van te maken. De PM10 is feitelijk alleen een bedieningspaneel. Er zit dus geen DSP in. In de vervolgens ontwikkelde en compactere PM7 is dat wel het geval. Deze heeft al met al wat minder capaciteit dan de PM10, maar is ook verregaand uitbreidbaar.”

BIJNA GRENZELOOS

“Voor Rivage hebben we speciaal I/O-racks ontwikkeld”, vervolgt Van der Goor. “We hebben ze RPio’s genoemd. Ze zijn te vullen met verschillende typen I/O-

kaarten. Zoals RY en HY, maar ook de al langer op de markt zijnde 16 in/16 uit MY-kaarten. Sommige verhuurbedrijven hebben er daar immers meer dan honderd van. En soms hoef je maar met bijvoorbeeld vier kanalen ‘naar buiten’, nietwaar. En laten we onze AES/EBU I/O-kaarten niet vergeten...Verder kunnen er niet alleen Yamaha TWINLANE-netwerkkarten in de racks, maar we bieden er ook Dante en MADI-kaarten voor. Elke combinatie van kaarten kan in de gemakkelijk bedienbare Rivage-racks, die met dubbele voeding zijn uitgevoerd. En onze Rio-racks, met Dante, zijn ook aansluitbaar op Rivage.”

Graag wees Van der Goor ook nog even specifiek op de RY16-ML-SILK – kaarten. Dit zijn inputkaarten met 16 analoge mic-preamps, elk met digitale SILK-modeling, van Rupert Neve Designs. “De hoeveelheid en het type SILK-modeling is op de tafel instelbaar. SILK zorgt voor de natuurlijke compressie en verzadiging waar Neve-tafels om bekend staan. Geluid dat anders in de mix ‘ondergesneeuwd’ zou blijven, kun je er als het ware nieuw leven en ‘glans’ mee geven, terwijl de klank analogoos blijft. Met al deze componenten kun je hele grote, uitgebreide topkwaliteit audiosystemen opzetten, van – met PM10 – tot circa 4000 fysieke I/O’s, verdeeld over maximaal twee keer acht RPio-racks op één DSP, verdeeld over een master en een subglasvezelring. Zelfs DSP-mirroring is mogelijk, door er simpelweg een extra DSP-engine in op te nemen. En over flinke afstanden verdeeld, want met singlemode glasvezel kan twee kilometer overbrugd worden tussen de I/O-racks en de DSP. Multimode glasvezel beperkt de afstand wel tot 300 meter. De verbinding tussen de DSP-engine en de tafel gebeurt met twee Cat5e kabels, van maximaal 100 meter. Werken met meer tafels kan ook.” Al deze informatie over Rivage kwam in de eerste twintig minuten aan de orde in de presentatie van Van der Goor, die bijna een uur duurde en de bezoekers geen moment verveelde. Na deze twintig minuten passeerden namelijk nog talloze specificaties en vooral mogelijkheden van Rivage en andere proaudio techniek van Yamaha de revue.

44M20

Offering a unique combination of power and audio performance, seamlessly combined with advanced DSP and network control, the 44M Series range of eight channel amplifiers is available in models developing between 1500 Watts and 5000 Watts per channel.

Over designed high capacity power supplies ensure the **full power** specification can be delivered **into 2 ohms** with **all channels** driven while remaining highly efficient.

- Four channels of sonically pure Class D amplification
- Unique, precise, 96kHz digital signal processing
- Over-designed switch mode power supply
- 6.000 to 20.000 watts RMS total output
- Powerful grouping & multi-layer EQ
- Manufactured in the UK

www.linea-research.co.uk

www.acint.nl
info@acint.nl
2741 JP Waddinxveen

DE BESTE GAFFERTAPE

WWW.TRIPLEM.BE

YOUR GOODS ON YOUR EVENT, ON TIME? WE'RE ON IT!

T +32 3 650 19 60 . OPERATIONS@TRIPLEM.BE

EN NU LIVE!

Toen was het tijd voor het derde deel van de avond: het optreden van de bandleden van Jamiroquai en hun sound engineer. Daarvoor verplaatste het hele gezelschap zich naar Wisseloord's Studio 1. Daar speelde de band eerst enkele nummers: covers van diverse acts. De gebruikte tafel was een PM10, met de DSP-unit ernaast, via glasvezel verbonden met een RPro-rack, naast de band. Ook alle instrumenten waren van Yamaha. De amps, speakers en monitors van de PA waren van het in 2008 door Yamaha ingelijfde Franse merk Nexo. Aan Engelsman Rick Pope werd eerst gevraagd of hij wat wilde vertellen over de geluidstechniek als Jamiroquai toert. "Ik doe alleen het mixen", antwoordt hij. "Ik ken niet alle technische specificaties van de PA's waarover we spelen. We gebruiken nu voor Jamiroquai 72 inputs, dus ongeveer de halve capaciteit van wat de tafel aankan. Graag hou ik het zo simpel mogelijk. Daar ben ik zelfs een groot voorstander van. Want het is o zo gemakkelijk om mixen met tafels 'overcomplicated' te maken. Maar als je veel tijd met de band repeteert, dan kun je ook werken aan de kwaliteit van het geluid dat de muzikanten zelf maken. En er bijvoorbeeld voor zorgen dat de levels goed zijn. Dat maakt je werk als geluidsmen tijdens het touren veel gemakkelijker. Dan heb je het meeste aan de tijd die je daarvoor met de muzikanten hebt gewerkt."

MONITORMIXEN

Een bezoeker vraagt of Rick Pope ook monitormixen doet. Maar dat doen anderen, hij doet alleen de FOH. Dan neemt onverwacht zangeres Hazel Fernandez het woord: "Zijn jullie allemaal sound engineers?", vraagt ze. Dat blijkt zo te zijn. "Dan vertel ik jullie graag even mijn ergste monitorervaring. We hebben een monitormixer gehad, die vond dat we als zangeressen maar genoeg moesten nemen met een beetje toetsen, om de juiste toon te kunnen zingen en een beetje hi-hat, voor de timing. Maar om goed muziek te kunnen maken met een band als deze, moet je als muzikant de muziek goed kunnen voelen, alsof je middenin het nummer zit. Dus geef ons alles en werk daarmee naar een goede monitormix. We hebben die context van de rest nodig voor het maken van onze eigen sound."

BEST KLINKEND

Op de vraag waarmee Rick Pope het opzetten van een mix begint, antwoordt hij: "De drums. Die vormen de basis. Als die goed zijn, dan gaat het inpassen van de rest vrij snel. In een studio kun je het mixen bijvoorbeeld met de zang beginnen, maar live heb je met steeds andere akoestische situaties te maken. Ik streef er verder naar zo min mogelijk Eq toe te passen. Dat kan als het door de muzikanten geproduceerde geluid dus goed is en je de juiste,

goede kwaliteit microfoons gebruikt." Of hij de effecten gebruikt, luidt een andere vraag uit het publiek. "Vrijwel niet, hoewel alles in de Rivage aanwezig is", zegt Rick Pope. "SILK-gebruik ik wel vrij veel. Het grijpt subtiel in op het geluid, maar het is wel duidelijk hoorbaar, net alsof het een analoge tafel is." Of hij nog outboard-apparatuur gebruikt? "Ik had van alles, maar nu zit alles wat ik nodig heb in de Rivage." Iemand had in een interview met hem gelezen dat hij alle optredens opneemt en wil weten hoe en waarom. Pope: "Dat doe ik al sinds 1997. Eerst met Tascam's DA-88's en DA-98's, toen ProTools en nu kan ik via een PCI-kaart 128 kanalen tegelijk opnemen op 96 kHz, met een laptop, via Thunderbolt, wat natuurlijk geweldig is... Die opnames gebruiken we bijvoorbeeld voor een B-kant van een album, of soms wil Jay (Jay Kay, zanger van Jamiroquai, red.) er een single van uitbrengen, maar ook voor virtuele soundchecks bij de volgende show komt het van pas. Het is dus niet om er zelf thuis nog eens naar te luisteren." Wat gebruikte hij hiervoor als tafel? "Ik heb alles al gebruikt", antwoordt Pope. "Midas, SSL, noem maar op. Maar dit is de best klinkende tafel die ik ooit heb gebruikt. Het hoog is bijvoorbeeld heel helder. En zo makkelijk te gebruiken: ik heb hier nog nooit een handleiding voor gelezen."